

Svampeåret på Sjælland 2003

Ved Anne Storgaard

Vinter/forår

Året startede koldt. Foreningens tur til Grønnesse Skov den 12.1.03 druknede desværre i sne og blev aflyst. Derimod var vi mere heldige på årets anden tur til Hejede Overdrev den 9.3. Vejret var netop slået om efter en måneds barfrost og var nu mildt og fugtigt. Under ædelgran fandt vi talrige frugtlegemer af [Stor Dukatbæger](#). Nogle få lamelsvampe var stadig genkendelige omend på retur, mens der var ved at komme gang i skivesvampene. Vi fandt bl.a. Nælde-Orangeskive, Jomfru-Frynseskive, Gran-Frynseskive og Ædelgran-Frynseskive. På en af de gamle bøge nær Avnsø kunne lederen, Bjørn W. Pedersen, fremvise den sjældne [Kobberrød Lakporesvamp](#). Desværre havde vandaler hærget frugtlegemerne på højstubben, mens der stadig var flotte frugtlegemer at beundre på det liggende stammestykke. I alt blev der noteret 51 arter. Den komplette artsliste kan ses [her](#).

Det tørre og kølige vejr fortsatte i slutningen af marts og starten af april. [Spiselig Stenmorkel](#) blev ikke fundet på foreningens tur til Tisvilde Hegn den 13.4. Derimod kunne deltagerne beundre meget flotte [Kogleskiver](#) flere steder i skoven. I lavninger havde tætte grantræer beskyttet koglerne mod udtørring. Også [Sortbæger](#) var fremme under rødgran omend ikke så talrige som tidligere år. På Lars Anders Linie kunne vi løfte de samme grangrene som i Børge Rønnes tid. Her gemte Sortbægrene sig beskyttet mod vejr og vind. Af lamelsvampe blev der kun fundet [Gran-Koglehat](#), men ellers gik turen med at kikke på poresvampe, lædersvampe, bævresvampe, kernesvampe og andre træboende svampe, som vi ofte gør i det tidlige forår. Artslisten fra turen kan ses [her](#).

En art, der havde det godt i det kolde, tørre forår, var den meget sjældne [Rynket Kløkkemorkel](#). De første frugtlegemer blev fundet den 24.3., og den 7.5. var der stadig meget store frugtlegerner at se. På et mycelium blev der i april talt 128 frugtlegemer. Regnen kom i slutningen af april og begyndelsen af maj, så den rigtige morkelsæson blev reddet. På foreningens tur til Vestvolden den 4.5. blev der fundet en del morkler, mange flere end på den tilsvarende tur i 2002. Forårets hatsvampe var også ved at komme godt igang. Der var talrige mycelier af [Gråbrun Mørkhat](#), [Glimmer-Blækhat](#) og [Bredsået Blækhat](#), mens der endnu kun blev fundet få og små [Vårmusseroner](#). Artslisten fra turen kan ses [her](#).

På turen til Boserup d. 11.5. blev der fundet en del veludviklede Spiselig Morkel, nogen var dog mere heldige end andre. Også Hætte-Morkel og Klor-Bægermorkel blev fundet på turen, men ellers var dagens fund et stort knippe [Foranderlig Skælhat](#). Vårmusseron blev ikke fremlagt til demonstrationen. Den plejer ellers at være et sikkert fund på denne tur. Artsliste fra turen kan ses [her](#).

Selvom det våde og kølige vejr fortsatte indtil den 25.5. blev der fundet rørhatte, skørhatte og champignon flere steder på Sjælland i sidste halvdel af maj. Vårmusseron var nu også fremme i store mængder. Der blev fundet 6-7 kg. på turen i Karlstrup Mose den 25.5. til fordeling blandt 7 deltagere.

Sommer

På pinseturen i Gribskov blev der fundet mange [Punktstokket Indigorørhat](#) både under bøg og gran. [Almindelig Østershat](#) blev også samlet i rigelige mængder med næsten hvide og med mere gråbrune frugtlegemer. Vår-Foldhat blev fundet under gran både på de sædvanlige mycelier og på et nyt, så det var en god tur for de 8 deltagere, der trodsede det kolde og blæsende vejr 2. pinsedag.

Inspireret af beretningen fra pinseturen tog jeg i Arresødal Skov den 14.6. for at samle Punktstokket Indigorørhat til en æggekage, men kom i stedet hjem med Almindelig Østershat. Dagen efter tog jeg til Grønnesse Skov for at samle flere Østershatte, men dagens fund var her Punktstokket Indigorørhat! [Almindelig Kantarel](#) og [Bleg Kantarel](#) var ved at være pænt store i slutningen af juni, og andre rørhattearter var også fremme, bl.a. [Sommer-Rørhat](#), [Blodrød Rørhat](#), [Brunstokket Rørhat](#) og [Tenstokket Rørhat](#).

Svampefloret fortsatte i juli. Til [Åbent Hus](#) den 7.7. var der udstillet næsten lige så mange svampe som om efteråret. Specielt skørhattene var meget rigt repræsenteret. Der blev bl.a. fremlagt er mulig ny art for Danmark: [Russula melzeri](#).

Tidligere blev kantarelgildet afholdt en søndag omkring Sankt Hans ved Grønnekilde i Gribskov. I år var turen derimod flyttet til den 13. juli, hvor kantarellerne er blevet store nok, til at man kan være bekendt at samle dem til spisebrug. Godt et kilo blev samlet af deltagerne, og svampestuvningen kunne tilberedes, medens dagens fund blev demonstreret. Foruden kantareller blev der på vejen til Grønnekilde fundet mange fluesvampe, skørhatte og rørhatte. Her er en [liste](#) over de arter, jeg fik noteret på turen og under demonstrationen. Dagens mest spændende fund var den rødlistede [Højstokket](#) Snyltekeølle, der snylter på hjortetrøfler.

I slutningen af juli og i august kom det varme og tørre vejr. Mycelierne nåede dog ikke at tørre helt ud i hvert fald ikke i Nordsjælland. Til åbent hus først i august var der mange svampe til udstillingen, atter især skørhatte. Turen til Hornbæk den 10.8. gav også en del arter, men desværre ikke så mange frugtleger af de gode spisesvampe. Der blev dog fundet en pæn portion Rødgul Pigsvamp. Blandt rørhattene var det de mindre gode arter, der blev fundet flest af. Galderørhatten havde kronede dage, hvad den ofte har i varme og tørre perioder. Det var skørhattene og fluesvampene, der gjorde, at der alligevel kom lidt i kurvene. Artslisten fra turen samt fra en fortur kan ses [her](#).

På turen til Nyrup Hegn ugen efter var der stadig mange arter fremme, men desværre var næsten alle skørhatte og fluesvampe ædt op indvendigt af svampemyggelarver. Til gryden blev dog fundet lidt [Almindelig Kantarel](#) og [Punktstokket](#) Indigorørhat. Dagens svamp var [Spiselig Mælkehat](#), der blev fundet mange steder ved den gamle kongevej. Jeg har aldrig set den så talrig tidligere. Af sjældenheder fandt vi et nyt mycelie for [Bugtet Mælkehat](#). Den er kendt fra skoven, men vokser ellers kun nogle få steder i Danmark. Artsliste fra turen kan ses [her](#). Vi så også 2 meget flotte frugtleger af [Skinnende Lakporesvamp](#). Voksestedet er kendt fra tidligere år. Vi fandt det første gang i august 1996.

I slutningen af august kom der en del byger. På turen til Rude Skov den 24.8. kunne man se, at der var ved at komme gang i de mindre svampearter. Der var bl.a. fladhatte overalt. Af spisesvampe blev der fundet lidt Almindelig Kantarel, mens skørhattene ikke var helt så talrige som først på måneden. Også Spiselig Mælkehat blev samlet flere steder. Den har øjensynlig et godt år i år. Af sjældne svampe kan nævnes [Kastanie-Rørhat](#) og Grønpletet Mælkehat. Artslisten fra turen kan ses [her](#).

På turen til Danstrup Hegn den 30.8. var der også en del arter fremme, mens svampefloret dagen efter i Køge Strandskov var mere sparsomt. Det var nok et generelt billede af svampefloret. I Nordøstsjælland var der lidt svampe at finde, mens man fandt meget mindre jo længere sydpå man kom.

Hekseringsturene om onsdagen startede lidt småt den 27.8. med en tur i Store Dyrehave. Der var ret svampetomt i skoven, kun godt 30 arter blev registreret; men de 4 deltagere fik dog lidt Almindelig Kantarel med hjem. Ugen efter var der mange flere deltagere på hekseringsturen, og langt over 100 arter blev registreret i Horserød Hegn, bl.a. Kastanie-Rørhat, [Rosa Fagerhat](#), [Smuk Huesvamp](#) og [Gulgrøn Koralsvamp](#). I kanten af en granskov var der i hundredevis af [Slank Snyltekeølle](#).

På turen til Frederiksberg Have og i Søndemarken den 6.9. blev der samlet mange småsvampe, som vi normalt ikke får sat navn på. Af større arter kan nævnes [Kanel-Skørhat](#), [Bugtet Skørhat](#), [Prægtig Champignon](#) og [Gråfibret Skærmhat](#), men ellers var dagens svamp [Bredsået Blækhat](#). Artsliste fra turen kan ses [her](#).

Dagen efter gik turen til Færgelunden ved Frederikssund. Her var der også ret tørt, så artslisten blev ikke så omfattende. Dagens svamp var [Sodfarvet Skærmhat](#), der stod i hundredevis på træflis og på stubbe. [Høj Posesvamp](#) fandt vi også på træflis, men desværre ikke så talrig. Der blev kun fundet en Almindelig Kantarel og kun få rørhatte. Artslisten fra turen kan ses [her](#).

Efterår

I lighed med 2002 fortsatte sommeren langt ind i september, men september 2003 blev ikke nær så tør, bl.a. blev hekseringsturen til Hejede Overdrev den 10.9. holdt i silende regn. Rørhatterne kom i godt i gang. [Spiselig Rørhat](#), der næsten ikke viste sig i 2002, fik et meget bedre år i år. På de fleste ture blev der nu fundet langt over 100 arter. Af interessante arter på turen til Hejede kan nævnes [Børstepigsvamp](#) og [Slimet Rørhat](#).

Den følgende weekends ture gik bl.a. til Teglstrup Hegn og Folehaven. Også her var der en del rørhattearter fremme. Af sjældenheder i Teglstrup Hegn kan nævnes [Koralpigsvamp](#) og [Løvegul Skærmhat](#), og dagens spisesvamp blev [Drue-Koralsvamp](#). Artslisten fra turen kan ses [her](#).

Turen til Rungsted Hegn, Folehaven og Hørsholm blev afviklet i 2 dele på grund af misforståelser om mødetidspunktet. Foreningsholdet på 10 personer afgik fra Rungsted Kyst Station kl. 10 og tog den lange vej til Jagt- og Skovbrugsmuseet i Hørsholm. Førsteholdet fandt en del spisesvampe, bl.a. [Spiselig Rørhat](#). Turen indbefattede også en runde på Hørsholm Kirkegård, hvor der var mange svampe fremme, bl.a. [Grædende Mørkhat](#) på Simon Spies grav. Det offentlige hold på ca. 35 personer afgik fra stationen kl. 12 og gik direkte mod Hørsholm. Dagens svamp var her [Almindelig Tragthat](#). Begge hold mødte hinanden ca. 50 meter fra museet, da den offentlige svampekontrol på museet blev åbnet. Her blev indholdet af kurvene bestemt og nogle af fundene udstillet. Bl.a. blev der fundet [Grøn Fluesvamp](#) på turen. Den er altid god at få demonstreret.

Søndag d. 21.9. sejlede 30 deltagere til Saltholm i flot solskinsvejr, og frokosten blev også holdt i solskin – men derefter satte det ind med et forfærdeligt uvejr med torden, regn og blæst, og brådsørne skyllede ind over deltagerne på sejlturen hjem. Deltagerne havde dog nået at fylde kurvene med [Mark-Champignon](#) og [Ager-Champignon](#) inden uvejret satte ind. Af sjældenheder på turen kan nævnes [Ring-Fagerhat](#). Artslisten fra turen kan ses [her](#).

På hekseringsturen til Skovhusvænge ved Lellinge d. 24.9. var der meget tørt i de højereliggende dele, så artsantallet blev ikke så stort. [Sortblånende Rørhat](#) var dog talrig på turen, og det er ikke ofte, at vi ser den.

I slutningen af september var vejret stadig fint og sensommeragtigt. På turen i Jægerspris Nordskov den 28. september var dagens spisesvamp [Honningsvamp](#) i store mængder. Lidt [Almindelig Kantarel](#) og [Spiselig Rørhat](#) blev der også fundet, men ellers var Bredvig Mose den mest spændende del af skoven. De store væltede stammer og højstubbe bugnede af svampe, bl.a. meget smukke frugtleger af [Koralpigsvamp](#) og [Skygge-Skærmhat](#). [Koralpigsvamp](#) og [Skygge-Skærmhat](#) blev også fundet i Slagslunde Skov den 1. oktober. Desuden så man på turen [Rosa Fedtporesvamp](#), så det blev en uge med fund af sjældne træboende svampe.

Turene til Køge Strandskov var kendetegnet af kombinationen få svampe og rekordstor deltagelse. På september- og oktoberturene, hvor vi normalt finder mange [Stor Trompetsvamp](#), blev der kun fundet ganske få. [Tragt-Kantarel](#), som vi tit finder mange af på og ved gamle bøgestubbe, var kun lige begyndt at titte frem på den sidste tur. Dog fik mange efterhånden så godt kendskab til

[Foranderlig Skælhat](#), at de turde spise den! Den farlige dobbeltgænger, [Randbæltet](#) Hjelmhat, blev også fundet et par gange. Af særlige fund kan nævnes nogle flotte eksemplarer af [Oksetunge](#), som altid fascinerer. På septemberturen deltog DR1's Ann Marker, og der blev bragt et par minutters reportage fra turen lige inden vejrudsigten.

Også i forbindelse med svampeudstillingen d. 4.-5.oktober var der en del presseomtale om Svampeforeningen, og det kunne ses på deltagerantallet på turen til Rude Skov den 12. oktober. Det lå på ca. 30, hvor vi normalt er mellem 10 og 20 deltagere på turene. Der blev fundet en del arter, men ikke de store mængder af spisesvampe. Alle fik dog lidt med hjem i kurvene. Blandt øvrige fund kan nævnes [Mønje-Vokshat](#) og [Almindelig Grønskiye](#). Den annoncerede [Skov-Viftesvamp](#) fandt vi dog ikke. Den blev i stedet fundet på onsdagsturen den 15. oktober til Ganløse Orned.

I midten af oktober begyndte nattefrosten. Den plejer at tage livet af de sidste rørhatte. På turen til Møns Klint den 19. oktober så vi kun nogle få meget sølle frugtlegemer af [Satans Rørhat](#). Der var ellers en del svampe både på overdrevet ved Jydelejet, hvor vi bl.a. fandt champignon og vokshatte, og i de lavereliggende dele af klinteskoven, hvor vi bl.a. fandt små parasolhatte. Dagens svamp var at finde blandt tragthattene, hvor der blev fundet mange frugtlegemer af både [Tåge-Tragthat](#) og [Stor Tragthat](#). Sidstnævnte ser vi kun sjældent i Nordsjælland, men Børge Rønne anbefalede den altid som en god spisesvamp. En svampegruppe, vi savnede, var knold-slørhattene. I gode, mere fugtige år står de skulder ved skulder langs klintekanten. [Bøge-Slørhat](#) blev dog fundet i et par eksemplarer.

Svampene blev færre og færre i skovene i det indre af Sjælland. I Store Hareskov den 22.10. var der ikke mange, der havde overlevet nattefrosten. Kun hårdføre arter som [Tåge-Tragthat](#) og [Violet Hekseringshat](#) var stadig at finde. Derimod bød de kystnære skove på adskillige fund. På turen til Rørvig d. 25.10. blev der fundet mange [Brunstokket Rørhat](#), [Brungul Rørhat](#) og [Ægte Ridderhat](#). Dagens mest spændende fund var [Fyrre-Ildporesvamp](#) og bruskbolden [Scleroderma septentrionale](#), der blev fundet 300 m. vest for Dybesø i fyrrekrat med revling og [Ægte Ridderhat](#). Fundliste fra turen vil blive udarbejdet.

Omkring 1. november kom det milde og fugtige vejr tilbage. Mange af de arter, som vi havde gået og kikket langt efter, kunne nu samles. På turen til Gribskov den 2.11. fik alle en del med hjem i kurvene af [Tragt-Kantarel](#) og [Gran-Svovlhat](#). [Stor Trompetsvamp](#) fandt vi også på den sædvanlige bakkeskråning nær Gribsø. En del var dog ødelagt af nattefrosten, men hvis vi gravede dybt nok i bladene, fandt vi også friske frugtlegemer. Af sjældne arter kikkede vi til de sædvalige mycelier af [Ensfarvet Læderporesvamp](#) i den nordlige ende af Gribsø. Den er set smukkere, men var dog genkendelig.

Det milde vejr fortsatte, og der var stadig mange svampe at finde. På turen til Hornbæk Plantage den 23. november blev der set utroligt mange arter, især nedbrydere som tragthatte og fladhatte, men også flere arter trævlhatte, skørhatte og ridderhatte blev samlet. Dagens svamp var [Frost-Sneglehat](#). De var meget flotte, og sås overalt på den sandede jord nord for Strandvejen. Af spisesvampe blev der samlet mange [Violet Hekseringshat](#), men der blev også fundet [Almindelig Østerhat](#), [Ægte Ridderhat](#) og [Tragt-Kantarel](#). Sidstnævnte dog kun i få eksemplarer. Af sjældenheder kan nævnes [Violetstokket Parasolhat](#) og [Puppe-Snyltekølle](#).

Årets sidste tur blev holdt 1. søndag i advent i Grønnesse Skov. Det var mildt vejr, og der var mange svampe fremme. Turlederen havde lovet sene arter som [Almindelig Østershat](#), [Gul Fløjlsfod](#) og [Gran-Svovlhat](#). Det var dog kun [Almindelig Østershat](#), der kunne samles i pæne portioner. Der var også mange andre arter fremme, så vi var alle enige om, at man burde arrangere flere ture i løbet af "vinteren". Vinteren var nemlig forbi i Grønnesse Skov, anemoner og klokker blomstrede og under ædelgran blev der fundet pæne frugtlegemer af [Stor Dukatbæger](#), der først plejer at være veludviklede i marts.

Arrangementer

Lokalforeningen for Sjælland deltog i Værkstedsdagene på Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum i Hørsholm den 6.-7. september. Da kun dele af Nordsjælland havde fået regn, måtte der ledes meget for at finde friske svampe. Flere arter af koralsvampe og stjernebolde blev dog udstillet. Af farlige giftsvampe blev der udstillet Snehvid Fluesvamp. Nogle af gæsterne kom med kurve med svampe, som de ønskede at få bestemt. De svampe, som gæsterne ikke ville have med hjem igen, blev brugt til at supplere udstillingen. En af udstillerne havde en svampefarvet sweater på og havde medbragt et udvalg af svampefarvet garn og en svampefarvet silkebluse.

Foreningens traditionelle suppetur blev afholdt i Gribskov ved Hvidekilde den 14. september. Vejret var smukt og sensommeragtigt og 71 personer skrev sig på listen over deltagere. Der blev samlet masser af spisesvampe på vej til Hvidekilde, så alle kunne blive mætte. Dagens spisesvampe var bl.a. Spiselig Rørhat og [Paryk-Blækhat](#).

Hekseringen havde den 17. september arrangeret en tur til Sverige, hvor 14 deltagere besøgte 2 lokaliteter. Dagens spisesvamp var [Klidhat](#), men ellers kan nævnes fund af [Kridthat](#), [Sortskællet Væbnerhat](#) og [Spiselig Mælkehat](#).

I weekenden den 4.-5. oktober afholdt Lokalforeningen for Sjælland en svampeudstilling på Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum i Hørsholm. Vejret var køligt men fint, og på grund af en god presseomtale i Berlingske Tidende kom der en del besøgende især om søndagen. Lørdag eftermiddag var besøgstallet på ca. 75, mens der kom næsten 300 om søndagen. Der var mange svampearter på udstillingen. Den eneste vi virkelig savnede var [Snehvid Fluesvamp](#). I det ene lokale var der udstillet både friske og tørrede svampe, der kan bruges til svampefarvning. Også de flotte resultater kunne beundres både på uldgarn og på silke. Artsliste fra udstillingen kan ses [her](#).

Foto fra udstillingen: Henny T. Lohse

Lørdag den 15. november gik turen til Tvedemose Champignon i Snesere ved Præstø. 18 deltagere fik et fint indblik i produktionen af 2 sorter af Have-Champignon, den hvide og den brune sort. Der blev også "samlet" svampe på turen. Den største vejede ca. 1/4 kg. Deltagerne fik hver 2 bakker champignon med hjem, og der var tydelig forskel i smagen på de friskplukkede champignon og på

de plastindpakkede bakker, som man kan købe i butikkerne. Frokostpausen blev holdt i gartneriets kantine, hvor gartneren gav øl. Dernæst gik turen til det nærliggende Enoki-gartneri, hvor man på savsmuld og risskallemel dyrker Enoki-svampe (Fløjlsfod). Det var en spændende og udbytterig tur en mørk novemberdag.

Året sluttede som sædvanligt med et hyggeligt julemøde første tirsdag i december. Der var et fint fremmøde på ca. 50 deltagere, som under mødet kunne forfriske sig med julegløgg, kaffe, te, småkager og clementiner. Mødet startede med, at Preben Graae Sørensen og Susanne Thorbek fortalte og viste fotografier fra farvesvampesymposiet i den sydvestlige del af Australien i juli 2003. Plantevæksten er meget forskellige fra den, vi ser i Europa, og de fleste svampe er også arter, som vi ikke kender fra vores del af verden. Mange arter er stadig ubeskrevet, så der er meget at forske i for mykologerne i fremtiden. Det næste indslag var konkurrencen om at navngive flest svampe efter Bjørn W. Pedersens flotte lysbilleder. Det var de færreste, der fik næsten alle rigtige. Bjørn havde nemlig været på fotosafari og fotograferet sjældne poresvampe på de gamle ege på Lolland. Til slut var der lotteri med mange gevinster, som medlemmerne havde medbragt.

Rettet: 8.12.03